

אסמכתאות בדרך מקובלת ובתום לב – ציטוטים מתוך פסקי דין

◆ ת"א 59131/01 בורוכוב עמיהוד נ' רפי אלון (שלום 15.7.2003)

"ד"ר ישראל וינבוים בספרו "בדרך מקובלת ובתום לב", הוצאת סדן, 2000, בעמ' 36 גורס:
"באימוץ דוקטרינת תום הלב קבע המחוקק את עקרון העל לפיו כל הענקת זכות, בין מכוה חוק ובין מכוה חוזה, הינה, למעשה ולהלכה, הענקה מותנית. הענקת הזכות מותנית בכך כי תמומש אך ורק לאחר מבחן תום הלב, שכן, בין אם תאמר שהזכות מוקנית רק בתנאי שתמומש בתום לב, ובין אם תאמר שהזכות עצמה הינה זכות אשר אינה כוללת בתוכה את הזכות לממשה שלא בתום לב, התוצאה היא כי לעולם כפוף מימושה של הזכות לתום לב. הוא הדין לגבי דרך מימוש חיוב. המשפט יכיר במימוש חיוב משפטי אך ורק אם זה לא בוצע בחוסר תום לב".

◆ ת"א 8422/97 י.א. מתן שירותי רפואה שמירה ואחזקה בע"מ נ' בירי בראשי עבודות

עפר (שלום 2.8.2001)

"לעניין קשת הסעדים הנתונה לבית המשפט בעקבות הפרת ס' 39 לחוק החוזים מציין ד"ר ישראל וינבוים בספרו בדרך מקובלת ובתום לב בע' 113 כדלקמן: "נראה כי אין מחלוקת לגבי ההלכה שלפיה אין כל הגבלה על סוגי הסעד שניתן להעניק במקרה כאמור. הדבר נובע בראש ובראשונה מכך שהפרת חובת תום הלב שבסעיף 39 לחוק החוזים (חלק כללי) מהווה הפרת חוזה לכל דבר ועניין. לפיכך ברור כי לזכות הנפגע עומדים כל הסעדים לפי חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970".

◆ ע"א 6382/99 יוסף בנית נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ ואח' (מחוזי 3.2.2002)

"הבנק חב חובת תום לב למערער מכוחו של סעיף 61(ב) לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, שמחיל את חובת תום הלב גם על פעולות משפטיות שאינן בבחינת חוזה ועל חיובים שאינם נובעים מחוזה". סעיף 61(ב) לחוק: "מרחיב את 'מטריית המוגנים' מפני הפרת החובה כלפי כל מי שעלול להיפגע מהפעולה המשפטית אשר בוצעה תוך הפרת חובת תום הלב... ובלבד שקיימת 'קירבה מספקת' בין הפועל ובין מי שעלול להיפגע מהפרת החובה. אם מקבלים את הטענה כי סעיף 61(ב) בצירוף הוראות סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים (חלק כללי), אמנם יוצר עילת תביעה עצמאית כנגד מפר החובה, הרי, שיש לומר כי הפרת חובת תום הלב מצד הפועל את הפעולה המשפטית אינה מוגבלת רק כנגד האדם שכלפיו מכוונת הפעולה ישירות, אלא גם כלפי כל מי שעלול להיפגע מפעולה זו, ובלבד שאותו 'צד ג' נמצא בתחום הסיכון שמבצע הפעולה חייב לקחת אותו בחשבון, באופן סביר, כאשר הוא מבצע את הפעולה" (ד"ר ישראל וינבוים, בדרך מקובלת ובתום לב (הוצאת סדן, 2000) עמ' 77).

◆ ה"פ 690/01 יורקום שיווק (1986) בע"מ נ' אדיוסופט בע"מ (מחוזי 18.8.2002)

"לעניין זה יפים דבריו של ד"ר ישראל וינבוים בספרו, "בדרך המקובלת ובתום לב", תש"ס-2000, עמ' 36: "עקרון תום הלב "משייט" ברקיע עולם המשפט, כ"שומר על", ועוטף את מכלול הזכויות והחובות המשפטיות ב"רשת ביטחון" לבל יתאפשר מימושן בקיומן בדרך בלתי נאותה ובלתי ראויה חברתית ומוסרית".

◆ ת"א 10015/93 **יחזקאל שבת נ' אמוץ ירדן** (שלום 30.7.2001)

"ד"ר ישראל וינבויים מציין בספרו בעניין זה (י. וינבויים, **בדרך מקובלת ובתום לב**), עמ' 125 :
"חובת הגילוי שמכוח סעיף 12, מטרתה לקבוע נורמות התנהגות המוטלות על הצד בעל האינפורמציה, בין אם הצד שכנגד הנו רשולן ובין אם הוא סתם נוהג בטפשות ומזניח עריכת בדיקות שצד סביר אחר היה עורך. המטרה היא ליצור מצב שבו שני הצדדים אכן מודעים לחוזה שאותו הם מבקשים לכרות. שאלת הרשלנות או אפשרות השגת האינפורמציה יכולה להתעורר רק כאשר לשני הצדדים עצמם לא הייתה האינפורמציה. אזי יכול שתשאל השאלה, מי מהם חייב היה לדעת, או מי מהם חייב היה לעשות מאמצים להשיגה."

◆ ת"א 108007/00 **שגיא חישובי ריבית ויעוץ כלכלי בע"מ נ' עיריית חיפה** (שלום

(28.11.2002)

" כן יש לציין כי ככל שהזכות עליה באה ההתנהגות השנויה במחלוקת להגן הינה חזקה יותר, כך תידרש רמת חוסר תום לב גבוהה יותר על מנת שבאיזון בין שני העקרונות יקבע כי עקרון תום הלב גובר באופן שתישלל ממבצע הפעולה האפשרות להגן על זכותו באמצעות התנהגות זו. (ראה, בין היתר, ספרו של ד"ר ישראל וינבויים "**בדרך מקובלת ובתום לב**", עמ' 93-95)."

◆ תא"מ 1580/08 **פנינה בן שלמה אורית נ' דינה טל** (שלום 6.11.2011)

" וכבר נאמר: "וצודקים אלה האומרים כי השאלה הנכונה שאותה יש להציג הינה: מה היו פני הדברים אילו נוהל המשא ומתן בדרך מקובלת, בתום לב, כפי שראוי היה שינוהל? במקרה כזה... מטרת הסעד היא להביא את הצד הנפגע למצב שהיה בו אילו נוהל עמו משא ומתן בתום לב, על פי דרישת החוק. אם מקבלים מבחן זה, שוב אין כל מניעה להכיר בכל סעד מתאים וראוי לסיטואציה הספציפית הנדונה... " (ראה "**בדרך מקובלת ובתום לב**", ד"ר ישראל וינבויים, הוצאת סדן, עמוד 112)]."

◆ ת"א 4145/02 **זידאן חמד ח'לאילה נ' מקורות חברת מים בע"מ** (שלום 2.2.2005)

" על אפיונה של התנהגות תמת לב, עמד ד"ר וינבויים בספרו "**בדרך מקובלת ובתום לב**" הוצאת סדן, תש"ס – 2000, עמ' 92 בציינו: "התנהגות בתום לב ובדרך מקובלת במימוש זכות חוזית ובביצוע חיוב חוזי הנה התנהגות המונעת מאינטרס אישי ואגואיסטי של האדם, אך ורק עד לאותו גבול אשר מעבר לו אין חוש הצדק ומערכת הכללים הנחוצים על מנת לחיות בחברה אנושית ונאורה סובלים את הפעלת הזכות, כשתוצאתה היא גרימת נזק לצד האחר נזק ששיעורו אינו מוצדק לעומת התועלת הלגיטימית האמורה לצד הפועל".